A debreceni Honvédtemető, Hősök temetője emlékhellyé minősíttetése érdekében szervezett

„Elfeledett emlékezet"

című

konferencia

a debreceni Kossuth Laktanyában 2015. november 18-án a következő

SZÁNDÉKNYILATKOZAT-ot

fogalmazta meg:

1., A Debrecen Megyei Jogú Város közigazgatási területén fellelhető tárgyi- és szellemi katonai kulturális örökség fokozottabb védelme érdekében javasoljuk, hogy a felek valamennyi tevékenységet hangolják össze a tagok a polgári (civil) és katonai terület között. Tevékenység alatt az örökségvédelem ezen területén jelentkező más módon nem megnevezhető fizikai- és szellemi tevékenységet is értjük.

2., Fontos célként ajánljuk, hogy elsőként a debreceni Honvédtemető, Hősök temetője – transznacionális temető – fokozottabb jogi védelmét kezdeményezzük. Ennek első lépése megtörtént, hiszen a Debreceni Értéktár Bizottság éppen a legutóbbi ülésén 75/2015. határozati számmal elfogadta a helyi értéktárba történő felvételét. A katonai kegyeleti kultúra helyi speciális kegyeleti helye(i), azonban ennél magasabb jogi- és társadalmi védelmet érdemelnek.

3., Javasolni fogjuk a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottságnak, hogy megfelelő vizsgálatot követően kapjon magasabb jogi minősítést a nevezett temető, továbbá az Orosz Hadifoglyok Temetője (amibe 1925-ben városrendezés miatt egy hősi temetőt exhumáltak!), valamint a Nagysándor József-halomra elhelyezett emlékmű és környéke is. Kedvező döntés esetén imént nevezett szervezet a minősítést rögzíti és egyben jogi védelmet nyújt a továbbiakban.

4., Tervezzük továbbá, hogy a Nagy Háború centenáriumának tiszteletére is a debreceni Honvédtemető, Hősök temetőjének állapotán jelentősen javítsunk. A katonák és civil emberek együttműködésével megmentett temető eredeti (elsőként a Hősök temetőjének) 1917-es állapotát állítsuk helyre, az ott jelenleg fellelhető háborús emlékeket renováljuk, lehetőség szerint más katonai emlékekkel gazdagítsuk. („Hármas hősi emlékmű") A fizikai állapotjavításon túlmenően hangsúlyt kívánunk fektetni arra is, hogy a debreceni katonatemetők, továbbá katonai vonatkozású emlékhelyek korábban megkezdett adatfeltárását folytassuk, azok tudományos feldolgozását elkezdjük. Munkánkat természetesen településünk fizikai- és szellemi műhelyeivel, közgyűjteményeivel, továbbá jelenlegi szakmai támogatóinkkal közösen szeretnénk a továbbiak során is végezni.

5., A már eddigiekben vázoltak alapján kezdeményezzük városunkban egy több történelmi korszakot is átfogó Katonai Emlékhely- és Technikai Emlékpark alapjainak létrehozását, amely helyi, de nemzetközi hatású katonai kulturális örökség védelmét, a kulturális örökség keretében egyedi katonai kegyeleti kultúra bemutatását tenné lehetővé. Megvalósulás esetén helyi gazdaságélénkítő, munkahelyteremtő, turizmus élénkítő szereppel bírna, az oktatásba integrálva pedig kiemelkedően szolgálhatná olyan nevelési célok megvalósítását, amelyeket más módon nehezebben, vagy éppen sehogyan sem tudnánk elérni. (Hazaszeretetre nevelés, helytörténeti oktatás, katonai nevelés helyi vonatkozásokban, helyi épített, vagy szellemi örökség élményszerű bemutatása stb.)

6., Ennek érdekében a már elkészült tanulmányok, dokumentumok felhasználását, emlékhelyek gondozását a felek közösen koordinálják.

7., Mivel összetett célunk nem érhető el szakmai és társadalmi közmegegyezés nélkül, javasoljuk, hogy kezdeményezésünket a munkánkat az eddigiekben is támogató szervezetek (HM Társadalmi Kapcsolatok és Háborúskegyeleti Főosztály, DMJV Önkormányzat, HKNYP Debrecen, HTBK Debreceni Szervezete, Kratochvil Károly Katonai Középiskola és Kollégium, a Magyar Hadtudományi Társaság Debreceni Tagozata, MNL HBM Levéltára, Debreceni Egyetem Történelemtudományi Intézete, és különböző fokú oktatási intézmények) aláírásukkal is támogassák.

8., Javasoljuk, hogy nagyszabású terveinket öntsük megfelelő formába. A konferencia résztvevői az alábbi ütemtervvel értenek egyet:

- a műszaki tervek felvázolása, elkészíttetése,
- pályázati rendszerek feltérképezése.
- Pantheon felújítása (építmény, kiállítások, belső megjelenés)
- tereprendezésen túl a debreceni 3. gyalogezred és 3. népfölkelő gyalogezred emlékművének elhelyezése a temető területén
- kerítés megfelelő karbantartása, vagyonvédelmi rendszer kialakítása
- látogatóközpont létesítése
    - legyen alkalmas a téli és nyári időszakban tantermi és külső foglalkozások vezetésére, legalább egy osztálynyi létszám befogadására,
    - információszolgáltatásra mind személyes, mind pedig más - pl. digitális – formában, tartalmazzon széles körűen hozzáférhető adattárat, katonai helytörténeti gyűjteményt, tegye lehetővé a helyszínen folytatható kutatást
- kiemelt emlékek restaurálását, állagmegóvását

  (Haldokló oroszlán, 48-as emlékmű, a debreceni 3. gyalogezred és 3. népfölkelő gyalogezred emlékműve.)

9., Szándéknyilatkozatunk aláírásától a felújítási munkák megkezdéséig elegendő idő áll rendelkezésre, hogy széleskörű társadalmi összefogással, munkaértekezletekkel, tudományos helyi, és nemzetközi konferenciák szervezésével, kiadványok összeállításával és terjesztésével népszerűsítsük a katonai kegyhelyet. A helyi és nemzetközi figyelem felkeltését követően a Magyar Hadtudományi Társaság Debreceni Tagozata is részt vállal a munkaértekezletek és konferenciák szervezésében, rendezésében, az ott keletkezett előadások és háttéranyagok rendszerezésében, és segít a publikációk megjelenítésében, népszerűsítésében a Hadtudományi Társaság kiadványaiban és fórumain. Kihasználva a Társaság széleskörű nemzeti és nemzetközi kapcsolatrendszerét, elismertségét, neves történészek, előadók meghívásával egy komoly helyi kutatólaboratórium megbízható forrásai lehetnek a munkában részt vevő helyi szervezetek.

Debrecen, 2015. november 18.

Dr. Papp László polgármester

DMJV polgármester

Takács Attila dandártábornok

MH 5. BI LDD parancsnok

Pál István őrnagy

HTBK Debreceni Szervezete

Nagy Zoltán alezredes

MH HKNYP 2. KIK parancsnok

Szendiné dr. Orvos Erzsébet

MNL HBM Levéltár igazgató

Berkecz Gábor

KKH Középiskola és Kollégium igazgató

Szarka János nyá. ezredes

BIBE